

тревна покривка с ливаден характер, като само на няколко места са представени неголеми преовлажнени площи обрасли с тръстика. Територията вероятно с течение на времето е загубила режима си на оводняване вследствие допълнително удължаване на речното корито при с. Бутан с цел увеличаване проводимостта на р. Огоста за защита от наводнения, като към момента е слабо пригодна за вида. Съгласно картирането (2013) общата площ на потенциалните местообитания в 33 (изчислена на база индуктивно моделиране) е 734,06 ха, от които 271,25 ха (20,64% от територията на зоната) са категоризирани като слабо пригодни, 265,60 ха (20,21%) - като пригодни и 197,21 ха (15,01%) - като оптимални. Схема с местоположението им спрямо „Даневата воденица“ е представена в Приложение 3.6. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на около 80 м от най-близкия добивен участък и от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат нарушени. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на пригодните и оптимални местообитания на вида в зоната в размер от най-малко 463 ха ще се спази. Не се очаква и влошаване на качеството им, както и увреждане на биокоридорните им функции в резултат на непреки въздействия върху тях в 33, тъй като добивната дейност не е свързана с водоземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста. Обикновената блатна костенурка е чувствителна към безпокойство най-вече при човешко присъствие в близост, каквото реализацията на ИП не предполага от другата страна на речната дига. Предвид горните обстоятелства очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 е представена в долната таблица.

Таблица № 5.17.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Emys orbicularis</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 2) **5194. Пъстър смок (*Elaphe sauromates*).** Видът обитава равнините и по-ниските части на планините в югоизточната част на страната, източните части на Предбалкана, Черноморието, Добруджа и Дунавската равнина. В тези райони е широко разпространен в гори и ливади, храсталаци, области със степна растителност, като предпочита котловини, дерета и др. Понякога се среща в редки гори, скалисти склонове и по бреговете на различни водоеми. Навлиза и в краищата на блата, докато търси гнезда на птици (Stojanov et al. 2011; Telenchev et al. 2017). Видът обитава и урбанизирани райони в Югоизточна България (Naumov and Natchev 2016). Вертикалната граница на разпространение е до 400 м н.в. (ЧК на Р. България, Том 2, София, 2011). В района на ИП като подходящи местообитания могат да се приемат горскостопанските площи северно от проектния концесионен контур, една част от

които навлизат и в него (около 5 ха), също бреговата част на р. Огоста откъм контура, където има картирани такива. За *Elaphe sauromates* в ЧК на България като отрицателно действащи фактори са посочени създаването на големи монокултурни блокове във втората половина на ХХ в. (и вследствие на това - премахване на синорите, горичките, храстите във валозите и др.). Във връзка с това е необходимо да се отчете, че територията на находището (а и основната част от прилежащите му терени) е заета най-вече от обработваеми селскостопански площи (80%) предназначени за едногодишни култури. Към момента в наличните литературни източници няма данни за находища на *Elaphe sauromates* в ЗЗ BG0000614. Видът не е регистриран и по време на теренните изследвания през 2021 г. за изготвянето на специфичните му и подробни природозащитни цели, както и при посещението във връзка с настоящата разработка. Съгласно картирането (2013) общата площ на потенциалните местообитания в зоната (изчислена на база индуктивно моделиране) е 1034,41 ха, от които 639,15 ха (48,64% от територията на зоната) са категоризирани като слабо пригодни, 219,39 ха (16,70%) - като пригодни и 175,88 ха (13,38%) - като оптимални. Схема с местоположението им спрямо „Даневата воденица“ е представена в Приложение 3.7. Както е видно от нея, в участъка на зоната откъм проектния концесионен контур се разполагат предимно пригодни, а зад тях оптимални. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на около 80 м от най-близкия добивен участък и от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат нарушени. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на пригодните и оптимални местообитания на вида в зоната в размер от най-малко 395 ха ще се спазва. Не се очаква и влошаване на качеството им в резултат на непреки въздействия върху тях в ЗЗ, тъй като добивната дейност не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста, а евентуално по-значимо запрашаване от добива ще е локализирано в обхвата на концесионната площ. Предвид горните обстоятелства и липсата на данни за популация, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ е представена в долната таблица.

Таблица № 5.18.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Elaphe sauromates</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 3) **1217. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*).** Шипоопашатата сухоземна костенурка се среща в цялата страна от морското равнище до около 1400-1450 м надм.

в. (в Малешевска планина и Огражден), с изключение на високите затворени полета в Западна България (Stoianov et al. 2011). Предпочита нископланински и хълмисти райони, обрасли с храстова и тревиста растителност. Видът е пряко свързан и с разредени дъбови гори, каквито при находище „Даневата воденица“ отсъстват. Среща се и в иглолистни гори при наличие на тревиста растителност. Живее и в близост до населени места, градини, лозя. Популацията в Южна България е с най-голяма плътност (Beshkov and Nanev, 2002; Biserkov et al. 2007; Stoianov et al. 2011). Територията на находището (а и основната част от прилежащите му терени) е заета най-вече от обработваеми селскостопански площи (80%) предназначени за едногодишни култури, поради което като цяло е неподходяща за вида. **Към момента в наличните литературни източници няма данни за находища на *Testudo hermanni* в ЗЗ BG0000614. Видът не е регистриран и по време на теренните изследвания през 2021 г. за изготвянето на специфичните му и подробни природозащитни цели, както и при посещението във връзка с настоящата разработка.** Съгласно картирането от 2013 г. общата площ на потенциалните местообитания (изчислена на база индуктивно моделиране) в зоната е 159,27 ха (12,12% от нейната територията) и **те са категоризирани изцяло като слабо пригодни.** Разпокъсани и малки площи с такъв характер са картирани и в участъка на зоната откъм проектния концесионен контур (Приложение 3.8.1), като те не се засягат от добивната дейност. **Съгласно плана за действие за опазване на двата вида сухоземни костенурки в България за периода 2022-2031 г. при теренните проучвания по различни проекти шипоопашатата костенурка въобще не е регистрирана в тази част на страната (Приложение 3.8.2).** Предвид изложените обстоятелства очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ е представена в долната таблица.

Таблица № 5.19.

Въздействие (степен)	Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Testudo hermanni</i>				
	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

5.1.2.4 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ БОЗАЙНИЦИТЕ ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗЗ „РЕКА ОГОСТА“.

Предмет на опазване съгласно заповедта за обявяване на ЗЗ BG0000614 „Река Огоста“ са 3 вида бозайници включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Това са:

- 1) **1335. Лалугер (*Spermophilus citellus*).** Гризач от семейство катерицови, който е свързан с открити необработваеми места, покрити с ниска тревна растителност

(ливади, пасища, сухи степи, покрайнините на обработваемите полета, покрай пътища и др). Поради това района на находище „Даневата воденица“ не е подходящ за този вид, предвид че територията му (80%) и основната част от прилежащите терени са заети от обработваеми селскостопански площи предназначени за едногодишни култури. Видът живее на колонии под земята, като прави много резервни входи. Местообитанията му лесно се определят по множеството дупки, каквито при теренното проучване в района на находището за целите на настоящата оценка не са установени. Най-общо включват открити тревисти и неразоравани терени, вкл. неразоравани ивици край пътища, в селскостопански площи и малки оврази. Предпочита ниска растителност, макар че съществуват колонии и в ливади с висока трева, пасища с рядко разхвърляни храсти (вкл. хвойна) и дървета. Също така се наблюдават заселвания на изоставени в течение на няколко години орни площи и люцернови ниви (т.е. посеви с многогодишни култури). В равнинната част на страната, лалугерът се среща преимуществено по селските мери, като съседството на човека не му оказва негативно влияние. Не са редки наблюденията на колонии лалугери около населените места, непосредствено до крайните къщи на селата, овчарници и краварници. Основните заплахи за вида в тази част на страната са свързани с изоставянето на пасища, екстензивната паша, преобразуване на пасища и ливади в земеделска земя и тяхното последващо разораване, също залесяване и създаване на трайни насаждения, пожари (в т.ч. опожаряване на стърнища) и някои други. Съгласно плана за действие за опазването на лалугера (2018-2027) основните области (core areas) на разпространението му в Северна България са Плевен, Никопол, Русе, Разград и Силистра, като ИП не попада в нито една от тях. При полеовото изследване на целевия вид по проекта за картиране от 2013 г. са идентифицирани 7 потенциални местообитания. В 1 от тях е установено находище (лалугерова колония) – при с. Сараево на 12,5 км по права линия от проектния концесионен контур в северна посока. По време на полеовото проучване през 2021 г. като част от проекта за определяне на целите за опазване на вида в защитената зона са проучени 9 местообитания, в които са открити 5 лалугерови колонии при средното обилие в тях от 6,2 лалугерови дупки на 100 метров трансект (n=56). Отделно съгласно информационната система SmartBirds на БДЗП има данни за още две по-нови регистрации, едната от 14.04.2023 г. на около 1 км северно от с. Софрониево (3,5 км от находището) на територията на зоната, а другата от 15.04.2023 в най-долната част на зоната (откъм р. Дунав). Карта с местоположението на всички известни регистрации е представена на *Приложение 3.9.1.* Както се вижда, най-близката спрямо находище „Даневата воденица“ е разположена непосредствено до югозападния край на с. Бутан, от другата страна на р. Огоста и двете речни диги извън потенциалните влияния от добивните дейности (0,9 км от проектната баластриера). Освен това не попада в границите на защитената зона. Съгласно картирането (2013) общата площ на потенциалните местообитания в зоната (изчислена на база индуктивно моделиране) е 1100 ха, от които 173,7 ха (12,5% от нейната територия) са категоризирани като оптимални, а 926,4 ха (66,5%) - като субоптимални. В случая по-голям интерес представляват оптималните. Такива съгласно проекта за картиране от 2013 г. в участъка на зоната откъм проектния концесионен контур се разполагат в няколко полигона, най-близкия от

които е на 270 м от другата страна на реката (откъм с. Бутан и регистрацията на вида при селото). Освен това реката и двете диги успоредно на нея се явяват допълнителни препятствия срещу потенциално разпространение на вредности от добивните дейности към полигона. Другия най-близък полигон картиран като оптимално местообитание е още по-отдалечен - на около 400 м западно в най-близкия си край, като освен това представлява обработваема земеделска земя (обработваема площ с горскостопански характер по лесоустройствения проект на ДГС Оряхово, което отговаря и на начина му на ползване към момента). Схема с местоположението на оптималните потенциални местообитания на вида в ЗЗ спрямо „Даневата воденица“ е представена в Приложение 3.9.2. **Във всички случаи картираните местообитанията на вида в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП,** тъй като са достатъчно отдалечени и са от другата страна на речната дига, която тук съвпада с южната граница на зоната, поради което няма как да бъдат пряко засегнати и увредени. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на потенциалните оптимални (173,7 ха) и субоптимални (926,4 ха) местообитания на вида в зоната ще се спазва, като това се отнася и за заетите от вида оптимални и субоптимални местообитания. Необходимо е да се посочи също, че с ИП не се засягат терени включени актуалния слой „Постоянно затревени площи“ на МЗХГ (одобрен със Заповед № РД 09-200 от 01.03.2024 на министъра на земеделието), които са най-подходящи за лалугера (вж. Приложение № 3.2.2). В съответствие с изложените до тук обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите му в ЗЗ е представена в долната таблица.

Таблица № 5.20.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Spermophilus citellus</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 2) **1355. Видра (*Lutra lutra*).** Начина на живот на този бозайник е изключително свързан с наличието на водни обекти. Води земноводен начин на живот и е силно привързана към водоемите. Обитава естествени речни течения и затворени водоеми с дължина поне 15-20 км, със старици и изобилна крайбрежна растителност – лонгози, елшаци и тръстики (ниски брегове), разнообразна и обилна рибна фауна (минимум 40 кг/ха), изобилие от раци, жаби, гръбначни, мекотели. Бърлогите са в корените на крайбрежни дървета. В самия териториален обхват на находище „Даневата воденица“ подходящи условия за вида отсъстват, но са налични в близкия участък на река Огоста и по-точно в пространството между двете речни диги. В района също подходящи за вида са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ ВГ0000614, както и тези в близост до с. Крива бара на над 1 км от концесионния контур и от другата

страна на реката. Реките пресичащи Дунавската равнина и вливащи се в р. Дунав за основни биокоридори и местообитания за видрата за тази част от страната. В този смисъл защитената зона има важно значение за кохерентността на националната екологична мрежа и опазването на вида. Той е регистриран през 2013 г. по време на проекта за картиране на Натура 2000, като изчислената популация в зоната е 5 индивида (Петров 2013; Петров, Попов 2013). При полеовото проучване през 2021 г. за нуждите на проекта за определяне на специфичните и подробни цели съгласно утвърдената методика (Кошев и др. 2013, НСМСБР) са проучени 4 трансекта, в 3 от които са регистрирани следи от присъствие на вида. В резултат е определена видовоспецифична цел за подобряване на размера на популацията в оптимална численост за защитената зона от най-малко 4 възрастни индивида. Териториален вид. Всяка полово зряла видра има индивидуален участък, който маркира и брани. При освобождаване на участъка, той веднага бива зает от скитащ индивид (най-често млад). Участъкът на мъжкия може да припокрива този на 1 или повече женски при средна дължина на индивидуалната речна територия от 5 до 15 км. В тази връзка р. Огоста по цялата дължина е картирана, както като потенциално местообитание на вида, така и като ефективно заето, което е отразено в Приложение 3.10. Общата дължина на речните участъци, подходящи за обитаване от вида е изчислена на 30,77 км, а подходящата площ на бреговете им на 588,82 ха. Като една от заплахите за потенциалните местообитания на вида в защитената зона е посочено изземването на инертни маси и засипването на бреговете с инертни маси като в специфичните цели и предвидено прекратяване на тези практики в нея. В случая откривните, добивните и насипищни дейности на разглежданото ИП за изземване на пясъци и чакъли в находище „Даневата воденица“ са предвидено изцяло извън обхвата на 33 BG0000614 и речното корито, в т.ч. и бреговата част между дигите на реката, т.е. извън обхвата на пригодните местообитания за вида. Находището се разполага в южната речна тераса покрита с речни наслаги, най-горната част на които (около 50 см) към настоящия момент основно се разоравя и обработва, а една част представлява горски фонд зает от акациевии съобщества. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на 100 м от най-близкия добивен участък и от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат нарушени и увредени, в т.ч. и по отношение на биокоридорните им функции. Предвид това изискванията на заложените специфични цели за поддържане на площта на потенциалните местообитания на вида в границите на защитената зона и за поддържане на общата дължина на речните участъци, подходящи за обитаване от вида и на подходящата площ на бреговете им, ще се спазят. Не се очаква и влошаване на качеството им, тъй като добивната дейност не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста. Съгласно списъка със заплахи на стр. 190 в документа с природозащитни цели за 33, като цяло значимостта на фактор безпокойство за този вид е ниска, като повече данни за очакваните въздействия в това отношение са представени по-долу в подточка 5.2.1.4 – „Безпокойство на животински видове“. За това свидетелства и

най-близката регистрация на вида спрямо находището съгласно SmartBirds – непосредствено до западната граница на гр. Мизия (на около 10 км от ИП в ЗЗ „Река Скът“). В съответствие с изложените до тук обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ е представена в долната таблица.

Таблица № 5.21.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Lutra lutra</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 3) **2609. Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*).** Обитава територии със смесено ползване (земеделски земи с малки парцели и разнообразни култури, земеделски земи със значителен дял на естествената растителност), целини, люцернови и житни площи в територии с дълбоки почви (над 50–100 см) и ниско ниво на подпочвените води (Цингарска 2009, Попов 2012, Simeonovska- Nikolova, Dekov 2013). В конкретния случай 80% (около 570 дка) от територията на находище „Даневата воденица“ е заета от бороботваеми земеделски площи предназначени за едногодишни култури, като в най-северната част навлиза и горски фонд зает от акациевеи съобщества. Отделно при геоложките проучвания на находището е установено и сравнително високо ниво на подпочвените води (на дълбочина 3,5-4,5 м), което предполага и овлажняване и на по-горните почвени слоеве при високи нива на р. Огоста. Предвид това може да се приеме, че в района отсъстват благоприятни условия за вида. Последния е с петнисто разпространение и много ниска численост, и неговото установяване в природната среда е много трудно (Кошев 2013, Nedyalkov 2015, Simeonovska-Nikolova, Dekov 2013). При интензивни проучвания извършени в периода 2019-2020 г. (Simeonovska-Nikolova *et al.*, 2020) не е регистриран нито един добруджански хомяк в България. Най-близкото находище, за което съществуват литературни данни е на левия бряг на р. Огоста при с. Михайлово, Монтанско (М. Лангуров, устно съобщ., Пешев и др. 2004), което е нагоре по течението на реката извън защитената зона (над 12 км по права линия от „Даневата воденица“). Nedyalkov *et al.* (2015) съобщават за няколко находища на вида в близост до границите на защитената зона, има и стари исторически данни за регистрацията на вида от околностите на гр. Оряхово, но не са потвърждаване повече от век. При проведеното теренно проучване по проекта за картиране на Натура 2000 (2013) видът не е установен в границите на ЗЗ BG0000614. По време на полевото проучване през 2021 г. във връзка с определяне на целите за опазване на вида в зоната съгласно утвърдената методика (Кошев 2013, НСМСБР) видът, както и доказателства за неговото присъствие не са установени. Видът не е регистриран и при теренното посещения за целите на настоящата оценка. Всички картирани площи с негови потенциални местообитания в защитената зона са в нейната долна широка част откъм р. Дунав, като най-близкото е на малко повече от 10 км от концесионния

контур. Предвид изложените до тук факти, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ, е както следва:

Таблица № 5.22.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Mesocricetus newtoni</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

5.1.2.5 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПТИЦИТЕ ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“.

Проектната концесионна площ на находище „Даневата воденица“ навлиза само частично в обхвата на защитена зона BG0002009 „Златията“ за опазване на дивите птици. Припокриването обхваща територии в най-западната част на концесионната площ и известно пространство от Блок-1 (със запаси подлежащи на изземване), както и сравнително малък участък в най-северната част на концесионната площ (тук няма навлизане в някой от блоковете със запаси). При прецизиране на точния обхват с програмния продукт QGIS 3.34.2 общата площ на припокриване от проектната концесионна площ спрямо ЗЗ е изчислена на 50,8 дка, от които:

- **46,8 дка в най-западната част на концесионната площ** – обхваща изцяло само обработваеми земи;
- **4 дка в северната част на концесионната площ** – обхваща изцяло терен зает с дървесно-храстова растителност;

Общата площ на припокриване от Блок-1 със ЗЗ „Златията“ възлиза на 21 дка (2,1 ха), които са заети изцяло с обработваема земя предназначена за едногодишни култури. Тази площ ще бъде пряко засегната от добива в резултат на откритни и изкопни работи. Останалите 29,8 дка от концесионната площ, които се припокриват с територията на зоната остават извън обхвата на двата блока със запаси, като има риск да бъдат пряко засегнати най-вече в резултат на прокарването на вътрешно-транспортни пътища. Предвид това в тази част може да се очакват предимно непреки въздействия (запрашаване, шум и др.).

В съответствие със заповедите за обявяване на зоната (№ РД-548/05.09.2008 г. и Заповед № РД-1039/03.11.2022) в нея като предмет на опазване са вписани общо 65 целеви вида птици, от които 44 вида от Приложение 2 на ЗБР и Приложение I на Директива 2009/147ЕО са включени с цел опазване и при необходимост възстановяване на техните местообитания, а 21 вида извън Приложение № 2 на ЗБР (повечето в Приложение № 3, а някои в Приложение № 4) са включени с цел опазване и при необходимост възстановяване на територии, в които по време на размножаване, линеене, зимуване или миграция се струпват значителни количества птици от посочените видове.

В Таблица № 4.8 към подточка 4.2 по горе са представени и основните популационни параметри и значението на зоната за опазваните в нея видове.

Находище „Даневата воденица“ попада в квадрат UTM GP23 (10x10 км) съгласно поддържаната от БДЗП уеб базирана версия на „Атлас на птиците в България“ (<https://atlas.bspb.org/>), в който в периода 2016-2023 година през размножителния сезон (15 април-15 юли) и през зимата (1 декември-28 февруари) са установени общо 89 вида птици. В съседство е също и до квадрат UTM GP13, в който са установени 122 вида птици.

5.1.2.5.1 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПТИЦИТЕ ВКЛЮЧЕНИ В ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“ ПО ЧЛ.6, АЛ.1, Т.3 ОТ ЗБР.

1) **A021. Голям воден бик (*Botaurus stellaris*).** В България големият воден бик е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ вид. По-голямата част от гнездящата популация през зимата мигрира на юг и напуска страната. Голяма част от българската популация, както и птиците от северните части на ареала зимуват в България (Симеонов и др. 1990). Долита през март и отлита през септември-октомври. Големият воден бик у нас гнезди в разнообразни влажни зони, обрасли в една или друга степен с масиви от висша водна растителност (тръстика, папур, камъш), от морското равнище до 860 м н.в. (в миналото – до около 1100 м н.в.). Това са най-често блата, езера, рибарници, язовири, вкл. микроязовири, бавни речни участъци. Най-голям дял от находищата (39%) са в естествени блата и езера. В най-голям брой от находищата (50%), гнездовото местообитание са обширните масиви от тръстика (Шурулинков, 2014). У нас повечето от установените гнездови находища са в Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р. Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. Предпочитаните природни местообитания (в т.ч. при хранене) са тези с кодове 1130,1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са представени. Най-близките с характер на 3150 по картирането от 2013 г. са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Реализацията на ИП не е свързана с водоземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на реката. Предвид тези обстоятелства преки и косвени въздействия върху местообитанията на вида в защитената зона в резултат на добива не се очаква да настъпят. При теренните проучвания през 2011 г. във връзка с изготвянето на „План за действие за опазване на големия воден бик (*Botaurus stellaris*) в България (2014–2023 г.)“, видът не е установен като гнездящ в ЗЗ „Златията“ или яз. Шишманов вал и реките Цибрица и Огоста. Видът не е установен и при теренните проучвания през 2021 г. за изготвяне на специфични и подробни цели на опазване на зоната, както и при настоящото проучване. Не е наблюдаван и в квадрат UTM GP23 и съседния квадрат UTM GP13 съгласно Атласа на птиците в България. Предвид горните обстоятелства очакваната цялостна степен на въздействие върху

параметрите на вида в СФД и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 2) **A022. Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*)**. В България малкият воден бик е гнездящ и прелетен вид. С широко и сравнително плътно разпространение по Дунавското поречие, в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и някои котловинни полета в Западна България, на места в Добруджа и по долините на реките Арда, Струма и Места (Янков, отг. ред. 2007). Пролетната миграция е от март до средата на май, а есенният прелет е от края на август до октомври. Обитава блата и езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници и оризища, обрали с предимно с тръстика (Симеонов и др. 1990). По Дунавското крайбрежие видът е широко разпространен, като гнезди дори и в малки влажни зони, канали с водна растителност и др. Среща се също в изолирани малки водоеми с достатъчно тръстика, където да се крие. Изгражда гнездова платформа от тръстика, често издигната над водното ниво, закрепена за тръстиката или ниски храсти. Предпочитаните местообитания (в т.ч. при хранене) са тези с кодове 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са представени. Най-близките с характер на 3150 по картирането от 2013 г. са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на 0 - 5 двойки. Видът не е установен при теренните проучвания през 2021 г. (м. април и м. юни) за изготвяне на специфични и подробни цели на опазване на зоната, като съгласно документа със специфични цели е възможно нередовно да гнезди в нея, в яз. Шишманов вал. Не е установен и при настоящото проучване. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат УТМ GP23 – вероятно във водоемите северно от с. Софрониево, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Именно в тези водоеми в публичните данни на SmartBirds фигурират три регистрации на вида – от 25.06.2017 г., 24.06.2020 г. и от 2.07.2021. Реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики, както на споменатите водоеми, така и на р. Огоста. Предвид тези обстоятелства очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в СФД и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 3) **A026. Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*)**. Гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната - от края на август до октомври. Обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на

напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризачи и др., често в рехави ята от по няколко индивида. Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лопатарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). От тях в района на находище „Даневата воденица“ . На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън 33 BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ и мигриращ, като гнездящата популация се оценява на **18 двойки, а мигриращата на до 8 индивида.** Съгласно документа със специфични цели на зоната няма литературни данни за гнездене на вида в нея, като при теренните наблюдения за изготвянето им през месеците април и юни 2021 г. в границите на зоната са наблюдавани неколkokратно малки бели чапли (при стената на яз Шишманов вал, в р. Огоста при Хайредин, в ливади до р. Огоста при с. Крива бара, коритото на р. Цибрица), но всички са били неразмножаващи се птици. Не са установени гнездящи птици и колонии на малки бели чапли (в т.ч. и при настоящото проучване в района на находище „Даневата воденица“). Поради тези причини в документа със специфични цели е посочено, че защитената зона не е от значение за гнезденето на вида и е направено предложение оценката на гнездящата популация да бъде променена от „С“ на „D“. За видове с размер на популацията в защитената зона „D“ - незначителна популация, не се разработват специфични цели за вида в зоната. Това прави безпредметно и оценката на степента на въздействие по отношение на гнездовата популация в СФД. По отношение на мигриращата популация, съгласно документа с цели, птиците наблюдавани през пролетта на 2021 г. при теренните проучвания за неговото изготвяне са приети за мигриращи. Като такива могат да се приемат и наблюдаваните съгласно SmartBirds (24.06.2020, 20.08.2020) във водоемите северно от с. Софрониево (извън защитената зона), както и по течението на р. Огоста срещу с. Крива бара (13.05.2020, 7.08.2021 и 14.04.2023) – малко над 1,8 км от ИП. Видът при миграции се среща по поречието на реките Огоста и Цибрица и в яз. Шишманов вал. Реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на водоеми в 33. Поради това не противоречи на заложените специфични цели за местообитанията на мигриращата популация. Локациите, в които вида е отчетен в района, както в 33 (реката при с. Крива бара), така и извън нея (водоемите при с. Софрониево) са достатъчно отдалечени, за да бъдат повлияни от прахови емисии, шум и др. вредни физични фактори (съгласно т.

1.6.8.5 се очаква звуковия комфорт в района да бъде нарушен по-чувствително на разстояние 300-350 метра от участъка, в който се води основната добивна дейност като в случая не е отчетена бариерната роля на дигите покрай р. Огоста). Предвид горните обстоятелства очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 4) **A029. Ръждива чапла (Ardea purpurea).** Гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната - от август до началото на ноември. Обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. Размножителният период е от средата на април до средата на юли. Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др. 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и мигриращ, като гнездящата популация се оценява макс. на 1 двойки, а мигриращата между 1- 5 индивида. Съгласно документа със специфични цели на зоната, при теренните наблюдения за изготвянето им през месец април 2021 г. видът е наблюдаван само в опашката на яз. Шишманов вал, като е предположено, че е възможно нередовно да се размножава в тръстиковите масиви към опашката на язовира (над 15 км по права линия от ИП). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат UTM GP23 – вероятно във водоемите северно от селото извън зоната, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Според SmartBirds в тези водоеми има няколко регистрации на единични индивиди (21.08.2020-1 инд. и 08.05.2021 по 1 инд. в различни локации). Има и 1 регистрация в р. Огоста срещу с. Крива бара от 07.08.2021 г., т.е. в ЗЗ, но малко над 1,8 км от външната граница на находище „Даневата воденица“. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водоземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на водоеми, както в ЗЗ, така и извън нея. Локациите, в които вида е отчетен в района, както в ЗЗ (реката при с. Крива бара), така и извън нея (водоемите при с. Софрониево), са достатъчно отдалечени, за да бъдат повлияни непряко - от прахови емисии, шум и др. вредни физични фактори. Предвид така разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на

гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) **A773. Голяма бяла чапла (*Egretta alba*)**. Голямата бяла чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до средата на април, а есенната - от началото на септември до края на октомври (Симеонов и др. 1990). Частичен мигрант, зимува в Южна Европа, включително и в България, когато е по-често срещана. Обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, крайбрежия на големи реки с изобилна растителност. Храни се предимно с риба, понякога със земноводни, влечуги, големи водни насекоми и птици (Симеонов и др. 1990). По време на миграция и през зимата е широко разпространена в ниските части на страната, особено в открити райони в близост до по-големи реки и други влажни зони, както и в язовири, микроязовири, рибарници, напоителни и др. Размножителният период започва от началото на март и продължава до началото на юли. Най-често образува малки самостоятелни колонии, по-рядко гнезди по периферията на големите колонии от чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или високо по дърветата на заливните гори (Симеонов и др. 1990). Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Много рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди поединично или на неголеми колонии. През периода 2013 - 2018 г. е установена да се размножава по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, в езеро Дуранкулак, в Драгоманското блато и в два локалитета в Горнотракийската низина. На повечето места гнезди нередовно. Единствените места, където гнезди ежегодно от 2007 г. насам са Драгоманското блато и ез. Сребърна. Респективно съгласно СФД на зоната вида е зимуващ, като **зимуващата популация се оценява на до 7 индивида.** Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат УТМ GR23 – вероятно във водоемите северно от селото извън зоната, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Според SmartBirds именно в тези водоеми има множество регистрации в периода 2020-2023 основно през зимата (м. януари), също в средата на есента, което показва, че видът зимува редовно в тях. Общо 6 регистрации през 2018, 2020 и в периода 2022-2024 има и в речния участък откъм северната граница на концесионния контур, най-близката от които е на 230 м от западната площ със запаси (Блок-1) предназначени за изземване. Всички те са в границите на ЗЗ „Златията“, като са направени през м. януари (т.е. става въпрос за зимуващи индивиди). Една търсеца храна двойка е регистрирана в реката тук и при посещението на място през м. април 2024 г. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и със заустване на отпадъчни води в

такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста и останалите водоеми в района, в които вида зимува. От една страна те са достатъчно отдалечени, за да бъдат повлияни от прахови емисии, шум и др. вредни физични фактори генерирани при реализацията на ИП, а от друга добивните дейности през зимата ще са с доста намален капацитет, тъй като зимния период е извън активния строителен сезон, а и метеорологичните условия не са подходящи за открит добив, като при ниски отрицателни температури, при наличие на по-значима снежна покривка и други неблагоприятни явления въобще ще се преустановява. Барьерна/ограничаваща роля по отношение потенциалното разпространение на вредности спрямо р. Огоста има и дигата покрай реката, както и дървесно-храстовата растителност в площите между находището и нея. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- б) **Малка белочела гъска (*Anser erythropus*).** Мигриращ и зимуващ вид, който не се размножава в България. Есенният прелет е през втората половина на ноември. Пролетната миграция е от втората половина на февруари до края на март (Нанкинов и др., 1997). У нас малката белочела гъска е установявана предимно в Добруджа, по Черноморското и Дунавското крайбрежие, рядко във вътрешността на страната (яз. "Пясъчник"). Най-големи концентрации се образуват около Дуранкулак и Шабла. Съгласно документа със специфични и подробни цели на ЗЗ предпочитаните местообитания от вида са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. В СФД на зоната, както за мигриращата, така и за зимуващата популация са вписани от 1 до 5 индивида. Съгласно картата с разпространението на зимуващите видове по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България (в т.ч. SmartBirds) видът след 2016 г. не е регистриран в защитената зона и въобще в тази част на страната. В защитената зона подходящите му хранителни местообитания са обширните зърнени култури на територията на зоната – клас N12 в СФД на обща площ от 39 149 ха. Съгласно специфичните цели за малката белочела гъска е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 20 000 ха. В случая реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от този тип местообитание, като пряко засяганата от открити и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха, т.е. във всички случаи местообитанието ще се запази много над 20 000 ха (в т.ч. след отчитане и на кумулативния ефект от останалите ИП в него). Освен това ИП засяга местообитанието в най-източната пригранична периферна част на зоната без да го фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на вида са по-навътре в

нея (в т.ч. около яз. Шишманов вал). Въздействието е с временен и обратим характер, тъй като отработените пространства подлежат на поетапна биологична рекултивация. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата и зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.23.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Anser erythropus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. популация</i>	<i>Зим. популация</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0

- 7) **A038. Поен лебед (*Cygnus cygnus*).** у нас е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от средата на февруари до началото на април. Есенната миграция е през ноември и декември. По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Най-често избира средни по размер или големи влажни зони в близост до посеви със зимна пшеница, където през деня се храни. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите под 1200 м.н.в. Много рядък в дълбоки язовири. Най-значителните зимни концентрации в страната са по брега на Черно море - в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко и в района на Бургаските езера, и особено около яз. Мандра. Ята, най- често от 5 до 35 екз. зимуват и във редица вътрешни язовири като Жребчево, Горни Дъбник, Пясъчник, Малко Шарково, Пет могили, Церковски и др. както и по река Дунав. **По-рядък в Северозападна България и по вътрешните реки.** Най-близките подходящи местообитания за вида в района са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. Съгласно СФД на зоната зимуващата популация в нея е оценена на до 1 индивид. Съгласно картата с разпространението на зимуващите видове по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България (в т.ч. SmartBirds) видът след 2016 г. не е регистриран в защитената зона и въобще в тази част на страната. Съгласно специфичните цели за вида подходящите му местообитания в ЗЗ са поречието на р. Огоста, р. Цибрица и яз. Шишманов Вал. Най-близо от тях е р. Огоста, която протича на 90 м северно от най-близката точка на контура на проектната концесионна площ и на около 150 м от външната граница на най-близкия блок подлежащ на изземване, като между нея и находището се разполага

и речна дига. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и със заустване на отпадъчни води в такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на реката. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 8) **A127. Сив жерав (*Grus grus*).** В миналото постоянен, преминаващ и рядко зимуващ вид. **Понастоящем само преминаващ.** През последните години е почти изчезнал като есенен мигрант (Т. Мичев - лично съобщ.). Зимувал е редовно в Пазарджишко и отчасти в Пловдивско (Големански отг. ред., 2011). Пролетната миграция по Черноморското крайбрежие от края на февруари до началото на април, а есенната от края на септември до края на октомври. Характерното му местообитание включва обширни равнини в близост до водоеми, блата в предпланини и планини, ливади, мочурища. По време на прелет - по ливади, угари, ниви, оризища, речни разливи, горски поляни и др. Консервативен относно местата за стационариране при прелет (Големански отг. ред., 2011). Всеяден вид. В СФД на зоната мигриращата популация е оценена от 2 до 10 индивида. Съгласно картата с разпространението на зимуващите видове по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България (в т.ч. SmartBirds) видът след 2016 г. не е регистриран в защитената зона и въобще в този район на страната. Съгласно специфичните цели за сивия жерав е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 41 323 ха, които включват % от общата сухоземна площ на останалите класове местообитания в ЗЗ след изключване от нейния териториалния обхват на откритите водни площи (клас N06 в СФД) и широколистните листопадни гори (клас N16 в СФД). След изключване на тези два типа местообитания от общата площ на зоната, в нея остават общо 42 628,7 ха (класове N09, N12, N21 и N23). Предвид това реализацията на ИП не противоречи на горната цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от останалите сухоземни местообитания на вида, като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха. Във всички случаи сухоземната площ на класовете местообитания в ЗЗ подходящи за вида ще се запази над 41 323 ха, в т.ч. и след отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). Въздействието е с временен и обратим характер, тъй като отработените пространства подлежат на поетапна биологична рекултивация. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.24.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Grus grus</i>			
Въздействие (степен)	Компоненти		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. популация</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП (в т.ч. кум. е-т)	1	0	0

- 9) **A129. Дропла (*Otis tarda*).** У нас в миналото е бил постоянен, прелетен и зимуващ вид. Понастоящем рядко зимуващ и вероятно преминаващ вид. Последните наблюдения са на единични птици в района на Дуранкулашко езеро през 2012, 2015 и 2019 г. Пролетната миграция по Черноморското крайбрежие първата половина на февруари, а есенната започва при застудяване на времето към края на ноември (Симеонов и др., 1990). Гнезди в разнообразни степни станции - разорани полета с ръж, хълмисти безлесни коилни степи (черноземни и глинести). По отношение разпространението на вида на национално ниво в исторически план има данни за два изолирани района с открит ландшафт - Добруджа и западната част на Дунавската равнина. В Добруджа има сведения за наблюдавани нееднократно възрастни екземпляри при селата Бежаново (6 екз. в края на юни 2005 г.), Змеево, Дропла, Кремена, Дъбрава, Сенокос, Преспа, Белгун, Видинско, Добричко, както и други единични данни. В Дунавската равнина сведенията са от Златията (според фермери около 2000 г. там дори са улавяни нелетящи малки - Б. Бъров, непубл. данни) и от равнинния район между реките Скът и Искър (група мъжки и женски екз. в края на юни 2004-2005 г. до с. Ставерци, Плевенско (Янков отг. ред., 2007). Съгласно СФД на зоната зимуващата популация в нея е оценена на до 5 индивида. Последните наблюдения на зимуващи големи дропли в България са от 13.1.2017 г. - яз. Овчарица (Nikolai Kolev) и от януари - февруари 2020 - Дуранкулак (Emil Todorov, G. Gradev, Strahil Peev). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за дроплата е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете на хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящи за хранене местообитания на вида в ЗЗ, който скоро не е регистриран в нея. Оставашите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на зимуваща популация на до 5 индивида в случаи на пребиваване на вида в зоната през студени зими. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на ЗЗ

без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене са по-навътре в нея, в т.ч. около с. Златията откъм западната страна, откъдето са и сведенията за вида в тази част на страната. При докладването по чл. 12 от 2019 г. като заплахи за вида са посочени F03 „Промяна на съществуващото земеползване на терени, представляващи естествени или полуестествени местообитания, вследствие на отреждането им за търговски или промишлени цели“, и A02 „Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване (с изключение на отводняване и изгаряне)“, от които съгласно документа със специфични цели само първата заплаха може да оказва влияние върху зимуващата популация на вида в ЗЗ „Златията“. В случая с ИП не се засягат терени представляващи естествени или полуестествени местообитания, а само обработваеми земеделски площи. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.25.

Въздействие (степен)	Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Otis tarda</i>		
	Компоненти		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Зим. популация</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП	1	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (455,5 дка – 21 дка)	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на дроплата, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при зимувания в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Otis tarda* в зоната на площ от 40 888 ха. При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

10) A229. Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*). Постоянен и скитащ за страната вид. Обитава отвесни глинести, пясъчливи и чакълести брегове. Течащи води, стоящи пресни води, стоящи бракични води, тесни морски заливи, естуари. През зимата напускат водоемите, които обитава през размножителния период, и се среща по не замръзващи части на реки, язовири, рибарници и топлици. Широко разпространен, но не многоброен по брегове, водоеми до около 1200 м надм. в. С групово и линейно

разпространение, свързано с речната мрежа (средните и долните течения) и с други водоеми в равнинните и хълмистите части на цялата страна. По-ясно групирани има покрай р. Дунав, Черноморското крайбрежие, Източните Родопи и значителни части от Дунавската равнина, Тракийската низина, Софийското поле и др. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (Янков, отг. ред., 2007). Съгласно СФД на зоната вида в нея е гнездящ (постоянен) с популация, която се оценява на 2-6 двойки. В нея вида гнезди в земни лъсови стени, по крайбрежието на яз. Шишманов вал и по крайбрежието на р. Дунав и р. Огоста. На една двойка са и необходими между 1 и 2 км речно течение. Не е известна площта на подходящите местообитания за гнездене на вида в зоната. По речния бряг на р. Огоста откъм северната граница на нах. „Даневата воденица“ няма подходящи условия за гнездене на вида поради липсата на отвесни форми. Такива има само от другата страна на реката между с. Бутан и с. Крива бара на над 400 м от най-близкия блок със запаси, като пространствата между тези форми и речното течение са заети със обработваеми площи. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат UTM GP23 – вероятно във водоемите северно от селото извън зоната, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Според SmartBirds в тези водоеми има малко над 10 регистрации в периода 2020-2023 само през зимата, което показва, че видът зимува редовно в тях. Общо 4 регистрации през м. януари 2021 и 2022 има и в речния участък откъм северната граница на концесионния контур, най-близката от които е на малко над 300 м от източната площ със запаси (Блок-2) предназначени за изземване. Те са в границите на ЗЗ „Златията“, като са направени през м. януари (т.е. не става въпрос за гнездене). Множество регистрации (в т.ч. 1 през м. април, 2022 г.) има и в речния участък покрай с. Крива бара (UTM GP13), най-близката от които на около 1,5 км от находището, също покрай с. Хайредин, което е още по-нагоре по течението. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водоземане от повърхностни или подземни водни тела, както и със заустване на отпадъчни води в такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста и останалите водоеми в района, покрай които вида е установен. В обхвата на находището и в приграничните му терени няма условия за него. В близкия участък на реката са установявани единични индивиди само през зимата, когато производствения капацитет на баластриерата ще е намален, а при неблагоприятни метеорологични условия ще се преустановява. Отделно като цяло е на достатъчно разстояние, за да бъдат повлияни от непреки въздействия свързани с прахови емисии, шум и др. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата популация на земеродното рибарче и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 11) A019. Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*). В миналото в страната е бил гнездящо-прелетен и преминаващ. Днес е преминаващ и по изключение зимуващ (Симеонов и др. 1990). У нас се среща ежегодно основно по време на миграция, когато между 15 000 и 23 000 птици са регистрирани по Черноморското крайбрежие, основно около

124

Бургас. През август хиляди розови пеликани се събират за почивка и хранене в Бургаското езеро (Вая). Пролетната миграция е от средата на март до средата на април, а есенната - от началото на август до началото на ноември (Симеонов и др. 1990). Обитава обширни блата и езера, обрасли с тръстика и папур, с открити водни огледала и богати на риба, рибарници, язовири и полусолени водоеми. Храни се с риба. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от проектния външен концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. Съгласно СФД на зоната видът тук е преминаващ, като мигриращата популация се оценява на до 70 индивида. Подходящи условия за пребиваване на вида в ЗЗ при прелети предоставя водното огледало на яз. Шишманов вал (над 15 км по права линия от ИП). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds след 2016 г. видът в района на защитената зона е регистриран само по поречието на р. Дунав (при гр. Козлодуй и с. Горни Цибър). Реализацията на ИП не е свързана с въздействия върху местообитания на вида представляващи водни обекти от клас N06, тъй като е извън такива и не е свързана с водовземане и заустване на отпадъчни води. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на розовия пеликан и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 12) А020.Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*).** Гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ в нашата страна (Симеонов и др. 1990). У нас гнезди в езерото Сребърна, в блато Песчина и Мъртво блато на остров Персин, както и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021). По време на миграция и през зимата се среща предимно по поречието на река Дунав, Черноморското крайбрежие и големите язовири в Южна България. Обитава обширни сладководни и полусолени блата и езера, обрасли с обширни тръстикови масиви, с открити водни огледала и богати на риба. По време на миграция и зимуване се среща и в разнородни влажни зони - язовири, рибарници, солници, утайници, пясъчни коси и др. Гнезди в самостоятелни колонии, разположени в труднодостъпни и изолирани тръстикови масиви по плаващи острови от тръстика, както и по изкуствени платформи. Храни се с риба. Зависим е от големи влажни зони, богати на риба. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. Съгласно СФД на зоната видът тук е преминаващ, като мигриращата популация се оценява на 12-40 индивида. В съответствие с документа със специфични цели по време на миграция

голям брой пеликани се задържа по поречието на река Дунав, където се хранят, в т.ч. и в района на ЗЗ „Златията“ - 40 (2009 г.). Подходящи условия за пребиваване предоставя и водното огледало на яз. Шишманов вал (над 15 км по права линия от ИП). В района на находището отсъстват големи влажни зони, богати на риба. Реализацията на ИП не е свързана с въздействия върху местообитания на вида представляващи водни обекти от клас N06, тъй като е извън такива и не е свързана с водоземане и заустване на отпадъчни води. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на къдроглавия пеликан и определените за него специфични цели за опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 13) A031. Бял щъркел (*Ciconia ciconia*).** Широко разпространен гнездящ синантропен вид. Гнездящо-прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от началото на март до към средата на април, а есенната - от началото на август до края на септември (Симеонов и др. 1990). Гнезди в населени места почти в цялата страна с изключение на гъстите горски масиви и местата с надморска височина над 1270 м. Видът е най-многочислен и с най-висока плътност (29-61 двойки на 100 кв. км) в Софийското и Самоковското поле, по долините на река Марица и прилежащите хълмисти райони с много изкуствени водоеми, долното течение на реките Искър, Струма и Тунджа, на места край р. Дунав и около Бургаските езера. Обитава населени места в близост до влажни зони от естествен или изкуствен произход, в т.ч. влажни ливади, мочурища, блата, обработваеми площи, рибарници, микроязовири, язовири и др. водоеми. Храни се със земноводни, влечуги, риби, водни насекоми, личинки, червеи, скакалци, дребни гризачи, по изключение и дребни птици. (Симеонов и др. 1990). Съгласно СФД за зоната вида е гнездящ и мигриращ като гнездящата популация в нея се оценява на 4 двойки, а мигриращата на 866 - 7222 индивида. При теренните наблюдения през месец април и юни 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели на защитената зона са установени и картирани всички гнезда в нея. Три от установените 4 двойки гнездят в с. Крива бара, а една двойка гнезди между с. Разград и гр. Вълчедръм до животновъдна ферма в близост до р. Цибрица. Реализацията на ИП не е свързано с въздействия, както върху тези локации, така и върху останалите населени места в района извън ЗЗ. Съгласно SmartBirds в с. Крива бара са и наличните към момента данни за най-близки регистрации на вида спрямо находището в района като цяло. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за белия щъркел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от около 41 000 ха, като за такива са възприети класовете земно покритие N06- „Водни площи във вътрешността“ (435 ха), N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) на обща площ от 41 324 ха. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (несъществените 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. площта на подходящите за вида местообитания в ЗЗ ще се запази над 41 000 ха, в т.ч. и след отчитане на кумулативния

ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). Оставащите територии за хранене са напълно достатъчни за поддържане на гнездящата и мигриращата популация, като следва да се отчете също, че се засягат само обработваеми земеделски площи, но не и водни обекти, плитките крайбрежни части на които са най-подходящи за хранителния спектър на този вид. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху популационните параметри на белия щъркел и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 14) **A030. Черен щъркел (*Ciconia nigra*).** У нас е далечен мигрант. Пролетната миграция е от началото на март до средата на май. Есенната миграция е от втората половина на август до края на октомври. Късноесенните и зимните скитания са от началото на ноември до края на февруари. В оризищата северно от Пловдив няколко десетки птици редовно зимуват от 1978 г. насам, което е първото известно зимовище на вида в Западна Палеарктика (Големански ред. 2015). Отделни птици или малки групи зимуват нередовно и в други части на Горнотракийската низина. Гнезди в равнинни, полупланински и планински широколистни гори, скални комплекси, проломи на реки, ждрела. Най-често в дъбови и дъбово-липови гори, по-рядко габъррови и букови. Много рядък в иглолистни гори в планините, обикновено в борови. Храни се по реки, язовири, микроязовири, рибарници, оризища, влажни ливади, ниви и др. Съгласно СФД на зоната **вида в нея се опазва като мигриращ с популация оценена на 67 - 519 индивида.** При проучвания на мигриращите птици в района през 2008 г. са наблюдавани мигриращи черни щъркели през зона „Златията“ с численост 132 птици през пролетната миграция и 519 птици през есенната миграция (Т. Мичев непубл. данни). При теренните наблюдения през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели на защитената зона са наблюдавани два черни щъркела на 3.06.2021 в северната част на зоната, близо до р. Дунав и при стената на яз. Шишманов вал. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът не е регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23) – най-близките регистрации по SmartBirds са при с. Хайредин (07.2022 и 06.2023). Видът не е отчетен при посещението за настоящата оценка. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черния щъркел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от около 41 000 ха, като за такива са възприети класовете земно покритие N06- „Водни площи във вътрешността“ (435 ха), N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) на обща площ от 41 324 ха. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (несъществените 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. площта на подходящите за вида местообитания в ЗЗ ще се запази над 41 000 ха в т.ч. и след отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на

двете находища). Оставащите територии за хранене са напълно достатъчни за поддържане на мигриращата популация, като следва да се отчете също, че се засягат само обработваеми земеделски площи, но не и водни обекти, плитките крайбрежни части на които са най-подходящи за хранителния спектър на този вид. Освен това в документа със специфични цели е пояснено, че към момента на изготвянето му липсват данни за наблюдавани черни щъркели по време на миграция, които да кацат и да се хранят в зоната. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 15) A140. Златиста булка (*Pluvialis apricaria*).** В България е преминаващ и зимуващ вид. Среща през есенно-зимния период (октомври - февруари) по Черноморското крайбрежие и прилежащите влажни зони (Поморийско езеро, Атанасовско езеро и др.) и равнинните райони на северна България. През зимата обитава влажни ниви, ливади, обработваеми площи. Образува ята, често заедно с калугерици (*Vanellus vanellus*) (Нанкинов и др., 1997). Пребивава основно в сладководни влажни зони, влажни пасища, пасища, земеделски площи (напр. стърнища, есенни култури, орани или угарни полета) и високопланински степи, също се храни на приливни брегове и в плитките заливи и устия (BirdLife International, 2021). Подходящите местообитания включват богат набор от влажни зони: тези с кодове 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). В това отношение поречието на р. Огоста до гр. Монтана е картирано като местообитание с код 3260, т.е. реката в 33 „Златията“ е пригодна за вида. Храни се предимно с насекоми и от части растителна храна (например плодове, семена и трева) (BirdLife International, 2021). Съгласно СФД на зоната видът в нея се опазва като преминаващ с мигриращата популация оценена на до 9 индивида, въпреки че липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, в т.ч. и в онлайн версията на Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds. Поради това в специфичните цели за нея е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни числеността, тъй като и при проведеното теренно проучване в 33 във връзка с изготвяне на документа с целите през април и юни 2021 г. видът не е установен. При тези проучвания като сериозна заплаха в зоната е установено разораването на пасища и мери около яз. Шишманов вал и превръщането им в обработваеми земи, както и вероятното ползване на пестициди в тях. Близко до язовира е констатирано и опожаряване на влажни ливади, които са предпочитано местообитание за вида. Съгласно специфичните цели на 33 „Златията“ за златистата булка е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 500 ха - основно блата, езера, влажни ливади, пасища, земеделски площи (напр. стърнища, есенни култури, орани или угарни полета), крайбрежия на реки. Спрямо така изброените типове проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха обработваеми земеделски площи (или 0,012% от общото покритие на хабитата от клас N12 в 33), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. във всички случаи се засяга нищожен процент от част от подходящите

за хранене местообитания на вида в зоната, които се запазват многократно над 500 ха (в т.ч. и при отчитане на максимално възможния кумулативен ефект). Въздействието е временно и обратимо, предвид че усвоените при добива площи след изземване на запасите ще бъдат подложени на поетапна биологична рекултивация. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на златистата булка и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 16) **A081. Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*).** За България видът е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ. С петнисто и разпръснато разпространение в ниските части на по-голямата част от страната, по-концентрирано в централната част на Тракийската низина, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, на места по Черноморското и Дунавското крайбрежия и прилежащите им райони и в Софийското поле. В България гнезди в блата, в растителност по периферията на водоеми и крайречни и приизворни мочурища, а през последните години наблюдаван и в посеви и други (едногодишни) тревни култури. Установен да гнезди както в приморски, крайречни и вътрешни естествени влажни зони, така и в изкуствени водоеми, като рибарници, микроязовири и язовири. Гнездата си разполага предимно в тръстикови масиви. Гнездото е трудно достъпно, разположено ниско сред гъста блатна растителност (Мичев и др., в Червена книга на Р България, 2015). В близкия до находището участък на р. Огоста подобни условия отсъстват – в това отношение в района подходящи има във водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от проектния външен концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и в тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от проектния концесионен контур и от другата страна на р. Огоста, като те са извън потенциалните влияния от добивните дейности. Видът се храни с водоплаващи и блатни птици (предпочитани са белочела водна кокошка, зимно бърне, зеленоглава патица, калугерица, малък червеноног водобегач), бозайници (воден плъх), земноводни и влечуги (водна жаба, обикновена водна змия). Съгласно СФД на зоната вида се опазва в нея като гнездящ (8 двойки), мигриращ (16-49 индивида) и зимуващ (1-3 индивида). Съгласно документа със специфични цели на ЗЗ гнезди основно в по-големите влажни зони по Дунавското крайбрежие, което е сравнително отдалечено от ИП. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което в споменатия документ е поставяна междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът е представен в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), като в SmartBirds е локализиран именно при споменатите преди това водоеми край с.Софрониево (през м. март и м. май 2021 г. по един индивид) и край с. Крива бара (2 индивида през м. август 2022 г.). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за тръстиковия блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%),

като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаните в СФД числени популационни параметри (в т.ч. с отчитане и на кумулативното въздействие). Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на тръстиковия блатар са в нейната вътрешност (в т.ч. около яз. Шишманов вал) и откъм р. Дунав. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.26.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Circus aeruginosus</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Зим. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	1	0	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на тръстиковия блатар, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене, концентрация и зимуване в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Circus aeruginosus* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

17) **A082. Полски блатар (*Circus cyaneus*)**. Преминващ, зимуващ и вероятно гнездящ вид. Пролетния прелет е от началото на март до средата на април, а есенният - от началото на август до края на ноември. Сега през размножителния период има наблюдения в Горнотракийската низина, Дунавската равнина и Добруджа, но **без доказателства за гнездене**. Възможната гнездова популация в страната се оценява на 0-6 двойки. Броят на зимуващите в България индивиди през отделните години варира от няколко десетки до няколко стотици. Ловува над ливади, пасища, обработваеми земи, стоящи сладководни водоеми с постоянен или сезонен характер, широки речни долини (Спасов и Николов в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990). Съгласно СФД на зоната вида в нея се опазва като мигриращ (1-77 индивида) и зимуващ (5-10 индивида). При миграции видът е отчетен основно в района на Лом, Оряхово и Златията, т.е. северната част на ЗЗ. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната през зимните месеци, поради което в документа със специфични цели е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Съгласно разпространението на зимуващите птици по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България видът е регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13. Това се потвърждава и от SmartBirds, като най-близките до находището регистрации са в района на водоемите северно от с. Софрониево (няколко от 14.01.2022) и една до с. Крива бара от 13.01.2023 г., като само последната е в ЗЗ „Златията“. Всички локализации са на повече от 1,5 км от външния контур на проектната концесионна площ. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за полския блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от около 40 000 ха, като за такива са възприети класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) на обща площ от 40 888 ха, въпреки че би следвало да бъдат включени и тези от клас N06, тъй като видът ловува и над водни площи. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (несъществени 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. площта на подходящите за вида хранителни местообитания в ЗЗ ще се запази над 40 000 ха в т.ч. и след отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). При всички случаи оставащите територии са напълно достатъчни за изхранване и на мигриращата и на зимуващата популация. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.27.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Circus cyaneus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. популация</i>	<i>Зим. популация</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	0

18) A083. Степен блатар (*Circus macrourus*). Преминаващ и отчасти зимуващ, в миналото е гнездил в Добруджа, в околностите на Ихтиман и Пазарджик, както и при с. Дъбравино, Варненско. През територията на страната преминава южната граница на ареала му. През последните десетилетия е регистриран само по време на миграция. Подходящи местообитания са ливади, пасища, открити местности в близост до вода и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (кодове от 6110 до 6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (кодове от 7140 до 7230) съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Храни се главно с дребни гризачи (мишки и полевки), гущери, дребни видове птици (предимно наземно гнездящи видове от разред Passeriformes), твърдокрили насекоми. Съгласно СФД на зоната вида в нея се опазва като мигриращ с оценка на популацията 4-5 индивида, но съгласно документа със специфични цели липсват публикувани данни за концентрацията на вида в нея, поради което в документа със специфични цели е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Според Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds след 2016 г. видът в района на защитената зона е регистриран само в района на яз. Шишманов вал (15 км от ИП). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за степния блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативният ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чиято численост тук реално няма достоверни данни. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 4-5 индивида. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на тръстиковия блатар са в нейната вътрешност

(в т.ч. около яз. Шишманов вал, в района на който има регистрация). При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.26.

<i>Оценка на степента на въздействие на ИП върху Circus macrourus</i>			
<i>Въздействие (степен)</i>	<i>Компоненти</i>		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП	1	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на степния блатар, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при временното пребиваване на 4-5 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Circus aeruginosus* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 19) **A084. Ливаден блатар (*Circus pygargus*).** Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Сега гнезденето е доказано за редица райони от Западна България (включително Софийското поле), долината на Марица и Югоизточна България. Територии с най-висока гнездова плътност са Дервентските възвишения, районът на яз. „Малко Шарково“, Ямболското и Старозагорското поле. По време на прелет се среща из цялата страна, по-често по Черноморското крайбрежие. Характерното местообитание включва разнообразни влажни зони (включително влажни ливади, блата, торфища), към които проявява силно изразена привързаност. В България често гнезди в обработваеми площи, най-често засети с пшеница. Извън размножителния сезон връзката с влажните зони значително отслабва. Гнезди поединично или в разредени колонии. Подходящи местообитания за гнездене са обработваеми земи със зимна пшеница, а по време на миграция също селскостопански площи с житни култури и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни

формации“ (природни местообитания с код от 6110 до 6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (природни местообитания с код от 7140 до 7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Храни се с яйца и малки на наземно гнездящи птици, гризачи, малки зайци, гущери, едри насекоми. Съгласно СФД на зоната видът се опазва в нея като гнездящ с численост 12 двойки и като мигриращ с численост 8-21 индивида. Съгласно данните от документа със специфични цели на ЗЗ BG0002009 гнездовата численост на ливадния блатар за цялото Дунавско крайбрежие е много ниска, с 2 регистрирани дв. в ЗЗ „Златията“ и 1 дв. между селата Совата и Хаджидимитрово (Cheshmedzhiev et al., 2019). Няма други данни за гнездовата численост на ливадния блатар в зоната. В документа с цели е предвидено от една страна достигане на стойност от поне 1 гнездяща двойка, а от друга провеждане и на целенасочено проучване за определяне на гнездовата численост до 2025 г. В него също е посочено, че липсват публикувани данни за концентрацията на вида, поради което е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В онлайн версията на Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds липсват каквито и да било данни за този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за ливадния блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 324 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) и N21-„Негорски райони култивирани с дървесна растителност“. Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за гнездене и хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чиято численост в нея реално няма достоверни данни. Оставащите територии са напълно достатъчни за поддържане на целева стойност между 0-12 двойки съгласно специфичните цели, предостатъчни по отношение на специфичната цел за достигане на поне 1 гнездяща двойка и достатъчни за изхранване на между 8 и 21 индивида. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии, както за гнездене, така и за хранене на са в нейната вътрешност, където именно са разположени най-просторните земеделски блокове (По Porrach et al., 2013, гнездата се разполагат в земеделски блокове с площ между 6,1 и 97,5 ха). При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата

популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.27.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Circus pygargus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (местообитания)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните гнездови и хранителни местообитания на ливадния блатар, който е без значение за поддържане, както на достатъчно подходящи площи за гнездене, така и за хранене на определените целеви популационни числености на вида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на гнездовите и хранителните местообитания на *Circus pygargus* в зоната на площ от 41 324 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 20) **A073. Черна каня (*Milvus migrans*)**. Гнездящо-прелетнен, преминаващ и отчасти зимуващ вид за страната. Пролетния прелет е от началото на март до средата на май. Есенният прелет е от началото на август до първата десетдневка на октомври. През размножителния сезон е най-често по р. Дунав и притоците му, поречието на реките Марица, Тунджа и техните притоци, Сакар, Дервентски възвишения. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие. Гнезди поединично или в разредени колонии до 30 двойки. С най-плътно разположени са находищата в района между Източните Родопи, Източна Стара планина и Странджа, където съществуването на по-големи реки е съчетано с наличието на над 1000 микроязовира, няколко язовира и други водоеми. Събира се на групи по време на хранене, скитане, почивка и миграция (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015). Обитава гори и групи дървета в големи речни долини, по Черноморската крайбрежие и край изкуствени водоеми. През зимата се среща и в открити пространства в равнини. Според Стойчев и др. (в Янков, отг. ред., 2007) гнезди в алувиални и много влажни гори, храсталаци и широколистни листопадни гори, по-рядко - в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, обикновено в близост до по-големи реки и други влажни зони. В защитената зона се опазва като гнездящ (1 двойка) и мигриращ – до 9 индивида. Съгласно наличните

онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org/>) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Няма официални публикации за района. Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черната каня е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чието наличие в ЗЗ реално няма достоверни данни. Оставашите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 1 гн. двойка и до 9 индивида по време на миграции. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на черната каня са в нейната вътрешност (в т.ч. около яз. Шишманов вал). При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.28.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Milvus migrans</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на черната каня, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнезденето на 1 двойка и временното пребиваване на до 8 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Milvus migrans* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

21) А075. Морски орел (*Haliaeetus albicilla*). Постоянен вид, със зимуващи предимно млади птици от по-северни райони (делтата на р. Дунав). Среща се по крайбрежия на морета, реки и езера, богати на риба и водоплаващи птици, с високи и удобни за гнездене дървета при надморска височина от 0 до 140 м. През зимата обитава и места около изкуствени водоеми - язовири, рибарници и др. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0, 92A0, а за търсене на храна - 3130, 3140, 3150, 3160, 1110, 1130, 1150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009). В защитената зона се опазва като мигриращ – до 2 индивида. Съгласно наличните източници на информация към 03.2024 няма данни видът да е установяван в квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). В <https://ebird.org/> регистрациите му в района на ЗЗ са най-вече по поречието на р. Дунав в района на Козлодуй, където има такива в периода 2020-2024 включително, като през 2022-2023 има и 3 регистрации при с. Хайредин (на 8 км от ИП). Липсват официално публикувани данни за концентрацията в района по време на миграция, като видът не е установен при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка (извън периодите на миграция). В специфичните цели като потенциални местообитания за хранене в ЗЗ са определени хабитатите от клас N06 – „Водни площи във вътрешността“, като реализацията на ИП не е свързана с усвояване на такива и въобще с преки или непреки въздействия върху подходящи местообитания за хранене на морския орел – водни площи със струпане

на водолюбиви птици (плячка). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на златистата булка и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

22) А094. Орел рибар (*Pandion haliaetus*). Гнездящо-прелетен и преминаващ. Пролетна миграция - февруари- април и есенна миграция - август- декември. Среща се в райони с разнообразни естествени и изкуствени влажни зони със стоящи или течащи води, предимно по блата и езера и много рядко край големи, богати на риба рибарници. Основно изискване към местообитанието е наличие на значителни хранителни ресурси (предимно риба) в съчетание с подходящи места за гнездене (стари дървета в заливни гори, стълбове на далекопроводи и др.). В това отношение в района на ИП няма подходящи условия – такива има по поречието на р. Дунав, както и при яз. Шишманов вал на 15 км по права линия. В защитената зона се опазва като мигриращ като популацията е оценена от 1 до 2 индивида. Съгласно наличните източници на информация към 03.2024 няма данни видът да е установяван в квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23) и въобще в района на зоната. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на миграция. Видът не е установен при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка (извън периодите на миграция). В специфичните цели като потенциални местообитания за хранене в ЗЗ са определени хабитатите от клас N06 – „Водни площи във вътрешността“, като реализацията на ИП не е свързана с усвояване на такива и въобще с преки или непреки въздействия върху подходящи местообитания за хранене на орела рибар. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на орела рибар и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

23) А080. Орел змияр (*Circaetus gallicus*). За България видът е гнездящо-прелетен и преминаващ. Гнезди по дървета, основно широколистни. прелетен вид с разтеглена във времето миграция, но с най- голям брой прелитащи индивиди през септември и април. Пролетната миграция започва от средата на март и продължава до средата на май, а есенната - от втората половина на август до края на октомври. Гнезди в стари разредени широколистни и рядко в иглолистни гори с малки поляни в близост до сухи пустеещи терени, ерозирани склонове, пасища, ливади. Откритите местообитания се използват за търсене на плячка, а в горите видът гнезди. По време на миграция се среща и в открити обработваеми площи с единични дървета в равнини. Характеристики на гнездовото местообитание: широколистни, иглолистни или смесени гори с дървета на възраст по-голяма от 80 години, повече от 40 см дебелина на ствола с южно изложение и 12,7 м. средна височина на дърветата, където се разполагат гнездата. В района на ИП дървесни съобщества с подобни характеристики отсъстват – площите с горскостопански характер откъм северната част на находището са с дървесно-храстова покривка със средна възраст на дърветата от порядъка на 10-15 г. (макс. 20 г.), като само в източната част има няколко доста по-

възрастни дървета (тополи). При посещението на място по тях не са установени гнезда, както на този вид орел, така и на други грабливи птици. Характеристики на мястото за хранене: открити местообитания - сухи тревисти места, пасища, обработваеми земи с площ повече от 0,5 ха, където видът ловува влечуги, с които се изхранва. В защитената зона се опазва като гнездящ (1-4 двойка) и мигриращ – между 5-29 индивида. Съгласно наличните онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org>, SmartBirds) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Според Шурулинков и кол. (2005), в средна Дунавска равнина е по-чест по време на миграция, но не е наблюдаван в зоната по време на гнездене. Наблюдаван е по време на миграция - Август - Октомври 5 инд. (Shurulinkov et al., 2019). Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав, също по-нагоре по течението на р. Огоста (от ЗМ „Данева могила“ нагоре до Хайредин). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. *Приложение 2.3*), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за орела змияр е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 2 180 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП не засяга посочените класове в обхвата на зоната. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на орела змияр и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 24) **Малък орел (*Hieraetus pennatus*).** Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетният прелет е през март - април. Есенният прелет е от втората половина на август до края на октомври. Миграционната активност е най-интензивна през втората половина на септември. Разпространението му е петнисто и разпръснато в почти цялата страна, в гористи райони в равнините, в ниските и средно високите части на планините. Ловува предимно в полет и улавя плячката си, птици, бозайници, гущери и насекоми, на или в близост до земята или над дървета, обикновено след грандиозно гмуркане (William 1999). Храни се с лалугери и други гризачи, птици (гълъби, дроздове, чучулиги, синигери), влечуги и др., които лови в гори и открити пространства. В защитената зона се опазва само като мигриращ – до 3 индивида. Съгласно наличните онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org>) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и

въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на миграция. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия орел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 43 062 ха, което включва всички представени в зоната класове покритие (43 063,8 ха) с изключение на N06 – „Открити водни площи“. Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,0049%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,053%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чието наличие в ЗЗ реално няма достоверни данни. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от до 3 индивида при пребиваване по време на миграции. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания в размер на 4 000 ха (класове N9, N16, N21 и N23), тъй като ИП засяга пряко местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната, които нямат оптимален характер. В това отношение в северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. в тях няма да има изкопни дейности. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, оачкваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.29.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Hieraaetus pennatus</i>			
Въздействие (степен)	Компоненти		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП	1	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на малкия креслив орел, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при временното пребиваване на

до 3 индивида в ЗЗ „Златията“, като не е свързано с усвояване на такива с оптимален характер. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива. При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 25) **A858. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*).** Гнездящо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ вид. Пролетният прелет е от средата на февруари до началото на април. Есенният прелет е от началото на август до края на октомври. Тогава се среща често по Черноморското крайбрежие. Характерното местообитание включва запазени горски масиви на широколистни и смесени гори (бук, дъб или смесени насаждения) с поляни в близост до речни долини, пасища, ливади, блата, стари полезащитни пояси и други горски площи, в близост до просторни тревни съобщества и край селскостопански земи, които птиците използват за ловуване. Гнезди основно върху дъб (70%). В площта на ИП отсъстват запазени горски масиви, включително дъбови съобщества. В защитената зона се опазва като гнездящ (1-3 двойки) и мигриращ – до 8 индивида. Видът е установяван като гнездящ в зоната - до с. Златия и по течението на р. Огоста близо до с. Бутан (Cheshmedzhiev et al., in Shurulinkov et al., 2019), т.е. и в района с ИП, но не е установен при теренните проучвания през април и юни 2021 г. за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Към 03.2024 отсъстват регистрации и в наличните онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org/>). Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав, също по-нагоре по течението на р. Огоста (от ЗМ „Данева могила“ нагоре до Хайредин). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия креслив орел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 300 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21-„Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като общата площ на посочените класове възлиза на 41 324 ха и след изключване от концесионната площ на 4,7 ха, които попадат в клас N012 (несъществените 0,012% от него), местообитанията за хранене ще останат над 41 300 ха. Тази площ се запазва

и при отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 23 ха (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха от разглеждания обект (несъществените 0,005% от N012). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на малкия креслив орел и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 26) **Сокол скитник (*Falco peregrinus*).** Постоянен вид. Сравнително често срещан вид през зимата в южните части на страната, особено в градовете, където се хранят с диви гълъби (*Columba livia domestica*). Извън размножителния сезон се наблюдава на традиционните миграционни трасета (Via Aristotelis, Via Pontica и по долината на река Марица) и на места с значителни концентрации на птици (влажни зони, населени места, мелници за зърно, силози за зърно и др.). Мигриращите птици напускат местата си на размножаване между август и ноември и се връщат между март и май. Характерните местообитания на вида включват скалисти терени, проломи, дефилета в близост до открити пространства с групи дървета и малки горички. Рядко в алпийските зони на планините над горната граница на гората. Гнезди по скални корнизи, ниши, площадки на отвесни скали и пещери без материал за гнездене. Използва и стари гнезда на гарвани, скални орли, белоопашати мишелови и др. Рядко гнезди по високи постройки, в населени места или в близост до тях. През есента и зимата по-често навлиза в селища при ловуване. Храни се основно с птици, които съставляват 70-90% от диетата му, а останалото се допълва от дребни бозайници. В защитената зона се опазва като гнездящ (1 двойка) и мигриращ – от 2 до 3 индивида. Съгласно наличните източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, https://observation.org) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в източната част на зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). По поречието на Дунав гнезди изключително рядко (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Няма данни за гнездене от теренните наблюдения в зоната през 2021 г. за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Единични птици са наблюдавани в зоната извън размножителния сезон - с. Златия - 11.8.2009 г., западно от Козлодуй - 26.09.2018 г. (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Реализацията на ИП е извън местообитанията определени като подходящи за гнездене на вида – клас хабитат N23 „Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)“. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за сокола скитник е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 323 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от

взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 1 гн. двойка и до 2-3 индивида по време на миграции. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания, тъй като ИП засяга пряко местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната, докато тези с оптимален характер са по-навътре. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.30.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Falco peregrinus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на сокола скитник, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнезденето на 1 дв. и временното пребиваване на до 3 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Falco peregrinus* в зоната на площ от 41 323 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

27) **A098. Малък сокол (*Falco columbarius*).** У нас е мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва в началото на октомври и през пролетта се среща до края на април, рядко до началото на май. През есента, зимата и пролетта, може да се намери в подножието и планински райони, обикновено в близост до реки, изкуствени водоеми и езера, по склонове на планини, покрити с редки дървета и храсти. Предпочита да ловува в обширни планински долини, където се концентрират прелетни и зимуващи

ята птици. През зимата се среща поединично или на малки групи в равнини, рядко посещава и големи селища (Симеонов и др., 1990, Нанкинов 2009). Изхранва се предимно като ловува малки птици. В защитената зона се опазва като мигриращ – 1 инд. и зимуващ – от 3 до 5 индивида. Съгласно наличните източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, https://observation.org) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в източната част на зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което във видовоспецифичните цели е заложено до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Малкия сокол е рядък зимуващ вид по Дунавското крайбрежие, където са наблюдавани единични птици, включително в района на СЗЗ „Златията“ (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). По данни от eBird.org, 1 индивид е наблюдаван на 23.01.2021 г. по пътя към с. Горни Цибър, в непосредствена близост до зоната (Rosen Popov, 2021) в района на р. Дунав. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия сокол е заложено поддържане на подходящи хранителни местообитания от най-малко 41 323 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21- „Негорски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 1 до 3 индивида по време на миграции и зимуване. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания, тъй като ИП засяга пряко местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната, докато тези с оптимален характер са по-навътре и откъм р. Дунав, където вида е съобщаван. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.31.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Falco columbarius</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на малкия сокол, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при временното пребиваване на до 3 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Falco columbarius* в зоната на площ от 41 323 ха. При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 28) А511. Ловен сокол (*Falco cherrug*).** В България ловният сокол е гнездящо-прелетен, постоянен и преминаващ вид (Симеонов и др., 1990). У нас зимуват индивиди от по-северни европейски страни. Есенната миграция е най-ясно изразена през септември. През размножителния период ловният сокол обитава обширни открити територии в хълмисти, нископланински и равнинни местообитания с наличие на скали, но също долини, проломи, ждрела, каквието при ИП отсъстват. Ловните територии са открити пространства, влажни зони, нискостъблени гори, храсталаци по открити места с нисък тревостой и наличие на достатъчен брой дребни гризачи или птици. През зимата соколите се срещат в места с висока концентрация на различни видове птици, използвани за храна - крайбрежия и други влажни зони, населени места, складове и силози за зърно, където ловуват на полудиви гълъби. В защитената зона се опазва като гнездящ – макс. 1 двойка и мигриращ – макс. 1 индивид. Ловният сокол е изключително рядък вид в района на СЗЗ „Златията“. Последните десет години няма наблюдение на вида нея. Той не гнезди в зоната. По време на теренното проучване през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните ѝ цели видът не е установен. Единични птици са наблюдавани в района на река Дунав по време на миграции и скитане, но не в конкретната СЗЗ (Cheshmedzhiev et al., 2019). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от

полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за ловния сокол е заложено поддържане на подходящи хранителни местообитания от най-малко 1740 ха, като тази площ включва класа хабитат N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха). Реализацията на ИП не засяга посочения клас в обхвата на зоната. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху ловния сокол и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

29) A403. Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*). Постоянен за страната вид, но младите извършват значителни скитания. Среща се както в низините така и в хълмисти и предпланински райони, до около 900 м.н.в. При по-студени зими вероятно и възрастните мигрират на къси разстояния. Гнезди в открити местообитания - степи, ливади, ниви с единични или групи дървета и храсти пръснати сред тях. Често пъти в хълмисти области с мозаично пръснати храсти и единични дървета. Обича степни и ливадни местообитания в близост до скалисти речни каньони, скални венци, суходолия и др. скални форми където устройва гнездата си. Понякога гнезди в каменни карриери. Избягва гъсти и компактни горски комплекси или ако се среща там е винаги в периферията им. Гнезди на скали и на дървета, по-рядко и на стълбове на далекопроводи (метални). Гнездата на дървета са на единични или ивици дървета сред полето, най-често са на тополи. По време на миграция, скитане и зимуване се среща във всякакви типове открити местообитания, често недалеч от гнездото си. Има твърде широк хранителен спектър. Храни се с дребни бозайници, с влечуги, с различни видове врабчоподобни птици, жаби, едри насекоми. В защитената зона се опазва като гнездящ – 6 двойки и мигриращ – между 11 и 35 индивида. По време на теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели на обекта, са наблюдавани 4 птици в подходящо гнездово местообитание през размножителния сезон. На 26.04. и на 3.06. са наблюдавани съответно 1 и 3 птици в близост до р. Дунав над горски екосистеми и обработваеми площи. По всяка вероятност числеността, представена в СФД отговаря на действителната. Белоопашатия мишелов е мигриращ вид в СЗЗ „Златията“. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи птици в района на с. Разград през 2011 г. са установени общо 35 индивида (Доклад есенна миграция, 2011). Вероятно повечето от птиците регистрирани през август не са истински мигранти, а разселващи се местни птици. Т.е. максималната численост в СФД вероятно е преувеличена. Понякога мигриращите птици се задържат няколко дни в района на зоната. Съгласно картата на гнездящите птици по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България видът е регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13. Това се потвърждава и от SmartBirds, като най-близките до находището регистрации на територията на зоната са при с. Крива бара – 1 от 18.06.2023, 1 от 2.07.2022 и 1 от 27.08.2023 г. Две от тези регистрации са по поречието на р. Огоста срещу селото, където има и подходящи условия за гнездене. Мястото с локализации е отдалечено на малко повече от 2 км от проектния концесионен контур и е извън

обхвата на потенциални непреки въздействия от добива свързани със запрашаване, шум и др. При теренното посещение на района на находището за настоящата оценка, видът не е установен. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за белоопашатия мишелов е заложено поддържане на подходящи хранителни местообитания от най-малко 1740 ха, като тази площ включва класа хабитат N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха). Реализацията на ИП не засяга посочения клас в обхвата на зоната. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху ловния сокол и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 30) **A402. Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*).** В България късопръстият ястреб е гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетната миграция е през април-май, а есенната - през август-септември. Видът е с ясно изразена привързаност към речни долини, която определя цялостното му разпространение в страната (Янков отг. ред., 2007). У нас се среща основно по поречието на големите реки Арда, Марица, Тунджа, Струма, Дунав, техните притоци и по Черноморието. Пребивава в разредени широколистни гори, залесени речни долини, групи дървета сред открити пространства (Симеонов и др., 1990). Ловува и в открити терени, и в селскостопански площи. Изследване направено в Русия (Федосов, 2013) показва, че дървесната растителност на гнездовите участъци, непременно са в съседство с открити пространства, тъй като основната храна на късопръстия ястреб - гущери предпочита слънчеви, добре затоплени зони. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009), каквито в близост с ИП няма картирани. Гнезди по дървета. Гнездото е рехаво, разположено близо до ствола на височина 6-12 м. В защитената зона се опазва като гнездящ – между 4 и 6 двойки и мигриращ – между 5 и 21 индивида. Има данни, че за поречието на р. Дунав е рядък гнездящ вид. Обитава крайречни гори и групи от дървета разположени сред пасища и земеделски земи. Отчетени са общо 35-60 дв. за цялото Дунавско крайбрежие (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). В документа със специфични цели на зоната е посочено, че липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Съгласно картата на гнездящите птици по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България видът не регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), но е регистриран в съседния UTM GP13, който е в ЗЗ и включва с. Крива бара, където има и една регистрация от 14.05.2017 в SmartBirds. Такава има и в участъка на р. Огоста откъм находището (на около 150-200 м) от 21.08.2020, т.е. извън гнездовия сезон. При теренното проучване за настоящата оценка видът не е установен в прилежащите на проектната концесионна площ територии заети с дървесна и дървесно-храстова

покривка. Локализацията е между речната дига и водното огледало на реката, т.е. извън обхвата на потенциално по-силно изразени непреки въздействия от добива. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за късопръстия ястреб е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 324 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) и N21-„Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 4-6 гн. двойка и до 21 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.32.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Accipiter brevipes</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на късопръстия ястреб, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене поне на 4 двойки и временното пребиваване на до 21 индивида в ЗЗ „Златията“ съгласно заложените цели. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма

достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Accipiter brevipes* в зоната на площ от 41 324 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 31) **A097. Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*)**. У нас е гнездящо-прелетен вид. Пролетният прелет е април-май, а есенният от края на август до октомври. По време на прелет образува и големи ята от 150-200 инд., най-значимото място за концентрация по време на есенната миграция в Европа е Атанасовското езеро. По време на есенната миграция се среща по-често по Черноморското крайбрежие, нос Емине, курорта Албена, нос Калиакра, Ломовете, Луда Камчия, Кресна, Пловдив, Софийската котловина, долното течение на река Арда, Котленска планина. На национално ниво е разпространен предимно в откритите равнинни части на Северна и Източна България, по-групирано в Добруджа и в района на Златията. Характерните местообитания включват открити местообитания, оградени с малки гори, групи дървета и обработваеми площи с единични дървета и малки горички, разреждени гори с обширни поляни, пасища, ливади, предимно с лесостепен характер, обширни земеделски местообитания, където предпочитат култивирани мозайки с наличие на угар, пасища или люцерна. Използва изградени гнезда на *Corvus frugilegus*, *Pica pica*, *Corvus corone cornix*, *Buteo sp.* В защитената зона се опазва като гнездящ – между 1 и 10 двойки и мигриращ – между 5 и 16 индивида. В същото време съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 - 2018 г.) цялата национална гнездяща популация на вида се оценява на 0 - 15 двойки. През последните няколко години, въпреки, че са били наблюдавани ловуващи възрастни птици в няколко локации по поречието на Дунав, размножаващи се двойки не са били установени (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). От теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвянето на документа със специфични цели липсват наблюдения, които да докажат гнезденето на вида в СЗЗ „Златията“. Съгласно наличните източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, https://observation.org) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в източната част на зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23) – единствената регистрация за тази част на страната е при язовирната стена на яз. Шишманов вал от 20.04.2020. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. *Приложение 2.3*), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за вечерната ветрушка е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 323 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха),

N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21-„Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в специфичните цели популационна численост от минимум 1 гн. двойка и напълно достатъчни за 5-16 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.33.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Falco vespertinus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на вечерната ветрушка, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене на мин. 1 двойка и временното пребиваване на до 16 индивида в ЗЗ „Златията“ съгласно заложените цели. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Falco vespertinus* в зоната на площ от 41 323 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

32) **A072. *Pernis apivorus* (осояд).** В България видът е гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва от средата на март до края на април, есенният започва в началото на август и продължава до края на октомври. Многоброен по време на миграции по

Черноморското крайбрежие, особено в края на август и началото на септември. Гнездото разположено само по дървета, в основата на странични клонови височина 10-22 м. Понякога заема стари гнезда на други птици (сива врана, обикновен мишелов и др.). Разпространението в България е разпръснато на почти цялата територия на страната, най-плътно в ниските и средно високи райони с гори до 1600 м надм. в. С най-висока плътност в Източни Родопи, Източна Стара планина и Странджа. През размножителния период обитава обширни гори в равнини и планини (предимно букови), изпъстрени с полянки или в близост до ливади и пасища (Симеонов и др., 1990). Такива гори в района на ИП няма. В СЗЗ откъм р. Дунав има по-плътни горски площи, но не може да се твърди, че са обширни. В защитената зона се опазва като гнездящ – 2 двойки и мигриращ – между 32 и 72 индивида. Съгласно наличните онлайн източници на информация (<https://ebird.org/>, <https://observation.org>, Атлас на гнездящите птици в България) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за осяда е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 40 888 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) и N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в специфичните цели популационна численост от минимум 1 гн. двойки и достатъчни за мин. 32 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.34.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Pernis apivorus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на осояда, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене на 2 двойки и временното пребиваване на 32-72 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Pernis apivorus* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 33) A224. Козодой (*Caprimulgus europaeus*).** Прелетен вид с петнисто разпространение на по-голямата част от територията на страната, без някои райони с оскъдна карстова и дървесна растителност. В редица райони е с по-разпръснато разпространение. (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Гнезди в разредени гори с поляни, просеки, сечища, оазисни горички и групи дървета сред открити пространства, хълмисти склонове с храсти (Нанкинов Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов 1997), широколистни листопадни гори от *Quercus sp.* и *Carpinus orientalis*, иглолистни гори (Янков, П. (отг. ред.). 2007. Подходящи горски масиви за гнездене на козодоя в района на ИП няма. Такива с по-плътен характер са представени в най-северната част на зоната откъм р. Дунав. За подходящи може да се приемат и някои дървесни съобщества нагоре по течението на р. Огоста между с. Крива бара и с. Хайредин, където са представени някои от природните местообитания от Приложение № 2 на ЗБР посочени като подходящи за вида в специфичните цели на зоната – тези с кодове 40C0, 91G0, 91E0, 91I0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (по конкретно 91E0, което е картирано именно в посочения участък). Ентомофаг, който лови насекомите нощем при полет. В защитената зона вида се опазва само като гнездящ в диапазона от 2 до 16 двойки. Тъй като е нощно активен вид е трудно установим на терен. Съгласно наличните онлайн източници на информация (<https://ebird.org/>, <https://observation.org>, Атлас на гнездящите птици в България, SmartBirds) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23), както и в съседния GP13. Най-близката му регистрация съгласно SmartBirds е по р. Огоста срещу с.

Хайредин, което потвърждава и тезата, че подходящи местообитания има в участъка между това село и с. Крива бара. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на козодоя и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

34) A234. Сив кълвач (*Picus canus*). Постоянен за страната вид, който гнезди във влажни и сенчести гори, крайречни и крайпътни насаждения, стари паркове и овощни градини (Янков, П. (отг. ред.). 2007), като в това отношение е подходяща и крайбрежната дървесна растителност по поречието на р. Огоста. Съгласно документа със специфични цели на зоната подходящи природни местообитания от Приложение 2 на ЗБР за гнездене на вида са - 91E0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (Кавръкова, В. и др. 2009), като от тях само 91E0 е картирано в речния участък между с. Хайредин и с. Крива бара (над 2,5 км от ИП). Видът се изхранва с яйца, ларви и възрастни на мравки, различни насекоми, семена на различни широколистни дървета и храсти. В защитената зона се опазва като гнездящ в диапазона от 5 до 14 двойки. В средна Дунавска равнина видът е рядък и малочислен (Шурулинков и др., 2005). Съгласно наличните онлайн източници на информация (<https://ebird.org/>, <https://observation.org>, Атлас на гнездящите птици в България, SmartBirds) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната, в т.ч. в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23), както и в съседния GP13. Не е установен и при посещението за целите на настоящото проучване. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на сивия кълвач и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

35) A429. Сирийски пъстър кълвач. Постоянен за страната вид, който през зимата често се включва в ята с участието на редица видове врабчоподобни птици и скитат в по-широка околност. Гнезди в хралупи по дърветата в стари овощни градини, редки широколистни гори от парков тип, градини, дворове в малките населени места, крайнини на гори, крайречни галерии от върба, елша и топола, островни гори сред полето (често от дъб, ясен, бряст) Среща се в низините и в хълмисти и предпланински райони, до около 1000 м.н.в. През зимата се среща в същите местообитания в които и гнезди (Нанкинов и др., 1997). Сред европейските видове кълвачи само сирийският

пъстър кълвач е синантропен вид, заемащ както селски, така и градски райони. Предвид това е и слабо чувствителен към фактор безпокойство. Установено е, че в градовете присъствието му се свързва с наличието на орехови дървета, овощни дървета и по-стари дървета с мека дървесина (тополи, върби) (Figarski, 2018). Овощните градини са териториите, в които са разположени най-голям процент (53,5%) от гнездата и са единствения вид насаждение, предпочитано от този вида. Такива в района с ИП не са представени. Може да гнезди в местообитания с кодове 9180, 91E0, 91F0, 92A0, 91Z0 по Приложение II на Директива за местообитанията, както и във всички кодове дъбови гори, но само в разредени участъци или в крайнините им, като от тях само 91E0 е картирано в речния участък между с. Хайредин и с. Крива бара (над 2,5 км от ИП). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район е отразена само една регистрация в UTM GP13 от 15.04.2023 г. (2 инд.) по поречието на р. Огоста срещу с. Крива бара на около 1,9 км от проектната концесионна площ. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. вида е отчетен през гнездовия период с един възрастен индивид в подходящо гнездово местообитание по поречието на р. Огоста в близост до с. Хайредин (т.е. в споменатия горе участък с местообитание 91E0). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на сирийския пъстър кълвач и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 36) **A231. Синявица (*Coracias garrulus*).** Прелетен вид. Има почти плътно разпространение в равнините и някои нископланински части на страната, особено покрай р. Дунав, в северната и източната част на Дунавската равнина, включително Лудогорието и Добруджа, както и южно от Стара планина в почти цялата Тракийската низина (от Пазарджик до Бургас), Източните Родопи, Сакар, Дервентските възвишения и др. Числеността е неравномерна, по-висока покрай р. Дунав, в централните и източните части на Дунавската равнина, Добруджа, Сливенската котловина и на югозапад до към Стара Загора, централната част на Тракийската низина, в Източните Родопи, хълмистите райони източно от р. Тунджа и др. (Янков, отг. ред., 2007). Характерното местообитание включва единични стари дървета, крайречни насаждения, крайнини на гори (Нанкинов и др., 1997). Среща се в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, широколистни листопадни гори, овощни градини, дървесни и храстови плантации, скали и скални стени в равнините (Янков отг. ред., 2007). Гнезди в хралупи на дървета, на 3-7 м от земята, рядко в скални кухини. В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 24-130 двойки

и мигриращ – между 1 и 11 индивида. В средна Дунавска равнина гнезди навсякъде, където има налични дупки в земни откоси, хралупи и в скални дупки. Често гнезди по льосови брегове край р. Дунав (Шурулинков и др., 2005). В площта на находището, която се застъпва със зоната, няма условия за гнездене, предвид че се засягат почти изцяло обработваеми земеделски площи. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. през гнездовия период са отчетени 7 индивида. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район няма регистрации – най-близките са при с. Хайредин (на повече от 6 км от ИП). Видът не е установен и при посещението за целите на настоящото проучване. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за синявицата е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 42 629 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ и N23 – „Други земи“ (1305 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,0049%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,054%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в специфичните цели популационна численост от минимум 24 гн. двойки и достатъчни за 1-11 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.35.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Coracias garrulus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на синявицата, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене на мин. 24 двойки и временното

